

es tracta d'«El suro i el seu món», un seguit d'actes al voltant de la indústria surera, que forma part del passat i del present de les dues viles.

Les activitats van començar el dia de Sant Jordi de 2004 –potser un xic coixes per l'absència dels dos batlles–, i duraran fins al mes de maig

de 2005. Els tres primers mesos ja ens han deixat diversos actes: la presentació del llibre *Suro, carracs i taps. Llagostera, 1753-1934*, de Joaquim Alvarado; la projecció de dos documentals dels anys 30 (*Els tapers de la costa i Manufactura del corcho de J. Sanjaume*); l'exposició «El suro. Una indústria, una

manera de viure. Llagostera s. XVIII-XX»; i una diada a can Vilallonga, organitzada pel GE Bell Matí i la Colla Excursionista Cassanenca, en què es van fer demostracions de pela del suro, una xerrada sobre les malures de l'alzina surera i dos teccs a l'estil dels tapers d'abans.

Ens esperen deu mesos intensos, amb taules rodones sobre la producció de suro a les Gavarres i sobre el futur de la indústria; amb visites al Museu del Suro, a les cases de senyors i a les fàbriques; amb conferències sobre cooperativisme actual; amb exposicions i amb demostracions; i amb la presentació d'un altre llibre, també de Joaquim Alvarado: *Industrials i tapers. Cassà del s. XVIII-XX*. Tot d'activitats perquè els cassanencs i els llagosterencs no oblidem el nostre passat i perquè, en aquest present a vegades desarrelat, vegem que la indústria del suro és una bona manera de projectar-nos al món. Tot d'activitats perquè la cultura del suro continuï viva a tots dos pobles. I també la col·laboració mútua.

Pitu Basart

Una Fundació a pagès

Hi ha encara un home al mas Redó de Calonge que sap descalçar els ceps amb tres arades. L'home es diu Fonso Pla, de l'arada que feia servir en deien «arada boja», i jo ara busco aquesta arada en el diccionari Alcover-Moll i l'única que trobo que s'hi assembla una mica és una arada de vinya que feien servir a Mallorca. Tant se val, però, perquè és també segur que, tal com va venir a dir Lluís Molla el dia 16 de juny passat a l'acte de constitució de la Fundació Remença XXI que es va fer al mas Ponsjoan de Calonge, si mirem aquests vint-i-dos pagesos que fan encara una agricultura tradicional, que transformen casolament el que fan i que ho venen directament; si els mirem, va venir a dir, i si, tot seguit, girem la vista enrere, el primer precedent que en trobarem són els pagesos de remença aquells que van aconseguir abolir els mals usos ara fa més de cinc segles. Hi ha, doncs, un fil de continuïtat entre aquesta manera de treballar terres, vinyes i horts dels pagesos de Vall-llobrega i de la vall del Tinar de Calonge que ha permès que travessessin segles, que remuntessin amenaces i crisis, que esquivessin decadències i fil·loxera, i que arribessin fins als nostres dies. Per a uns, són només un anacronisme sorprenent; per a ells –i també per a molts d'altres que pensem com ells–, un model que s'ha de protegir i que convé que sigui declarat Bé Cultural d'Interès Nacional en la categoria de Zona d'Interès Etnològic. És per tot això que, després de tres anys de reunions, el divendres 16 de juny passat vint-i-dos pagesos de Calonge i de Vall-llobrega, i vint persones més provinents dels mons empresarial, municipal, periodístic, literari, universitari i cultural van crear la Fundació Remença XXI, que ha d'ajudar a preservar i potenciar aquesta activitat tradicional i que vol, a la vegada, gestionar la relació que aquests pagesos hauran de tenir amb la gent que els visita. La Fundació, que està presidida per Lluís Molla, que té com a vicepresidents Josep Maria Cadenas i Manel Comas, i que inclou cinc persones més en el patronat, és un cas únic a Catalunya i, molt possiblement, a Europa. I és un cas únic perquè no es tracta de fer cap cooperativa o d'ajudar uns pagesos que no poden viure del seu treball, sinó només de potenciar i protegir. S'ha començat amb la vinya perquè, tal com explicava un d'aquells pagesos, el vi avui estira molt. No es descarta, però, continuar amb la fruita o amb la verdura, ja que una altra de les característiques d'aquestes famílies pageses és el policultiu. I en els estatuts de la Fundació s'assenyala especialment Calonge i Vall-llobrega, però s'indica també que la seva activitat es pot estendre allà on l'agricultura familiar i tradicional pervisqui. A l'entrada del segle XXI, doncs, encara uns quants pagesos es comencen a organitzar. La història ve tot sovint de lluny. És per anar més lluny que val la pena recordar-la.

Xavier Cortadellas

